השותפין. שיש להן חצר בשותפות וכתי שניהן פתוחין לתוכו וכל תצירות שעשו חכמים, לפני הבתים הן, ורוב תשמישן בחצר: **כאמצע**. זה נותן מחצלו חצי מקום עובי הכותל וכן זה: **גויל גזית כפיסין**. הכל מפרש בגמרא: **הכל כמנהג המדינה**. אם מנהג לבנות בגויל אין חבירו יכול לומר "איני חפץ אלא גזית": **זה נותן ג' טפחים כו'**. שעובי כותל גויל ג' טפחים, ושל גזית = חמשה, ושל כפיסים = ד', ושל לבינים = ג': **לפיכך**. הואיל וכתחלת הבנין חייבוס חכמים לבנות בין שניהם אם נפל הכותל לאחר שניהם רבים אין האחד יכול לומר "כל הכותל נבנה בחלקי ומעלי היו האבנים" אע"פ שהוחזק יותר מחבירו וכגון שנפל הכותל בחלקו כדמפרש בגמ': **וכן בגינה**. מחייבין את שניהן לבנות במקום שנהגו לגדור באמצע: **אבל בבקעה**. שדה הלבן: **מקום שנהגו כו'**. בגמ' מפרש מאי קאמר: **ועושה חזיה מכאן**. מפרש בגמ': **ועושין חזיה מכאן ומכאן**. להודיע שאינם עשאוהו: **גמ' גודל**. כותל: ב) (**לדאמן**). דקרי תגא לגודל מחילה: **מחילת הכרם**. שסמוך לשדה הלבן של חבירו: **אומר לו**. לבעל הכרם גדור אתה שלא יאסרו נפניך את תבואת השדה משום כלאים לפי שסמך בעל השדה את זרעיו סמוך לגדר כדתנן בפרק שני (דף ט.) "היה גדר ביניהם זה סומך לגדר מכאן את אילנותיו וזה סומך לגדר את זרעיו מכאן וכשאין שם גדר תנן בפ' שני לא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו אא"כ הרחיק ממנו ד' אמות כדי עבודת הכרם, דבהכי הוי כלאים: **חזרה ונפרצה אומר לו**. לגדור: דיש מנהגים שאין לסמוך עליהם אפילו היכא דתנן הכל כמנהג המדינה: **לפיכך** אם נפל הכותל וכו'. פי' לפי שבונים הכותל בעל כרחם או משום דהקנו זה לזה לעשות גודל לגישנא קמא הכי נמי הוי של שניהם אפי' נפל לרשותא דחד מינייהו כיון דאין חזיה לא לזה ולא לזה כדפריך בגמרא גבי בקעה לא יעשה חזיה לא לזה ולא לזה ואי הוה דהאיך דנפל לרשותו מאי פריך הא צריך לעשות חזיה שלא יפול לרשות אחר ואימר שלו הן והא דאמרינן בהשואל (ב"מ דף ק.) גבי מחליף פרה בחמור וכן בריש הבית והעלייה (שם דף קמז:) וליחזי ברשות דמאן קיימא וליהוי אידך המוליא מחבירו עליו הראיה הייט משום דהתם מתחילה מבורר היה הדבר וברשות אחד מהן עולד הספק אבל הכא מעיקרא עולד הספק ואם היו בתין לחלוק בעוד שהכותל קיים היו חולקין בשוה מספק אפילו לרבנן דסומכוס דלית להו ממון המוטל בספק חולקין הכא מודו כיון דליכא הכא חזקה לזה יותר מלזה הילכך אפילו נפל לרשותא דחד מינייהו לא יפסיד האחר כחו והא דלא אמר הכא כל דאליס גבר כמו בזה אומר של אבותי (לקמן דף לד:) התם הוא דליכא דרכא דממונא אבל הכא איכא דרכא דממונא ומתרץ ר"י דהייט הך דפריך בגמרא פשיטא כדפירש בקונטרס דאפילו לא פסיק לן דינא דמתניתין שמתחילה בין שניהם עשאוה בעל כרחם היו חולקין בשוה ואפילו נפל לרשותא דחד מינייהו כדמוכח גבי בקעה ומשני לא צריכא דנפל לרשותא דחד מינייהו פירוש ושהו ברשותו הרבה מהו דתימא כיון דשהו ברשותו הרבה ניהמניה שעשאוה כולה מיגו דאיכבי אמר ממך לקחתיה והיה נאמן משום דשהו הרבה ואף על גב דאמר בריש הבית והעלייה דשותפין לא קפדי אהדדי הכא מיירי דשהו יותר מכדי רגילות דאתו משום דשותפין ניהו לא יקפידו עד עולם ולא דמי לגודרות דאין להם חזקה (לקמן דף לו.) לפי שאין ידוע ביד מי הם אבל הכא לא היה לו להשהותו כל כך ברשותו קמ"ל כיון דמעיקרא על שניהם היה לעשות לא מהימן לומר שהוא עשה. הכל דמיגו במקום עדים הוא דאתן שהדי שלא עשאה לבדו כיון שהיה יכול לדחוק את חבירו בדין שהיה עושה עמו אבל בבקעה אם שהו הרבה היה נאמן לומר שעשאה במיגו דאי בעי אמר לקחתיה והאי שיטתא אינו אלא מאבנים אבל מקום הכותל לעולם פשיטא שאולקין אותו ואיידי דנקט אבנים נקט המקום:

סברוה מאי מחיצה גודל. אע"ג דלבסוף קאי קאמר סברוה לפי שזה הלשון אינו עיקר מחמת פירכא דלקמן, ודיחוי בעלמא הוא האי דמשני, וכלשון שני הלכה וכן פוסק ר"ת, ואגב דנקט בהאי לישנא סברוה נקט נמי בלישנא אחריתי, ועוד אור"י דבפרק קמא דנדרים (דף יא.) איכא סברוה אע"ג דלבסוף קאי ומסיק הכי: **כדתניא** מחיצת הכרם שנפרצה. יש ספרים דגרסי דתנן ואומר ר"ת שאינה משנה בשום מקום ג) (וא"כ) היכי פשיטא מינה בהגוזל קמא (ב"ק דף ק. ושם) דר"מ דאין דינא דגרמי ואם היתה משנה הוה אתי שפיר דסתם משנה ר"מ היא ואומר ר"ת דמשמע ליה דאתיא כר"מ מכח מתניתין דכלאים דמייתי התם המסכך [את] גפנו על גבי תבואתו של חבירו [ה"ז] קידש וחייב באחריותו והיא סתם משנה היא הילכך הכא נמי דקתני קידש רבי מאיר היא ואין להאריך כאן יותר: **אומר** לו גדור. פירוש לבעל הכרם (ג) והוא המזיק דאדרבא אמות שאמרו להרחיק הוא בשביל עבודת הכרם דאמרי' בפ' שני לקמן (דף כו:) ואפילו ר' יוסי דקאמר לקמן (דף יח: כה:) על המזיק להרחיק את עצמו האמר רב אשי לקמן (דף כה:) מודי ר' יוסי בגירי דיליה ואומר ר"י דלהכי קתני אומר לו גדור ולא קתני חייב לגדור לפי שצריך להתרות בו ואם לא התרו בו לגדור אינו חייב באחריותו ולהכי נקט נמי תרי זימני כפרלה אומר לו גדור אף פעם שניה כשנפרלה צריך להתרותו שאינו סבור להיות חייב לגדור כל שעה ונפרלה פעם שלישית מספקא לר"י אם צריך להתרותו כל שעה או שמא סגי בתרי זימני ואין צריך להתרות בו יותר ור"ת מפרש דלהכי נקט תרי זימני לאשמועינן שאם יש תוספת מחתים בין מה שהוסיף בנפרלה ראשונה ובין מה שהוסיף בנפרלה שניה דאין מצטרפין לאסור ומראשונה בטלי והתרכתי בהגוזל קמא (ב"ק דף קי: ושם) ובפרק במה אשה (שבת דף סה:):

נתיאש

השותפין. קמא (ב"ק דף קב:) ובפ"ק דע"ז (דף ז.) ואפי' לא הוי חדא מסכתא צריך לפרש למה כשנית מסכתא זו אחר ב"מ, כדאשכחן דדייק גמ' בריש מס' שבועות (דף ב:) מכדי תנא ממכות סליק מ"ש דקתני שבועות וכן בכמה מקומות והא דאמר (ב"ק קב.) בתרי מסכתות אין סדר למשנה הייטו לענין מחלוקת ואח"כ סתם משום דרבי לא שנה לתלמידיו כסדר המסכתות ופעמים שנה האחרונה קודם הראשונה ואור"י דהייט טעמא משום דקאי אהך פירקא דלעגיל (ב"מ דף קמז:) הבית והעלייה של ב' שנפלו חולקים בעליה וכו' וקאי להו התם בגמ' שותפין וקתני נמי (שם דף קיח:) ב' נטות זו ע"ג זו וירק ביניהם דהוי ענין שותפות:

כפיסין. מפרש בגמ' אריחי וקשה לר"י והכתיב (תנקוק ב) וכפים מעין יעגנה משמע שהוא של עץ ואור"י דשמא היו מניחין עליה מלמעלה ומלמטה: **בגויל** זה נותן ג' טפחים כו'. והא דלא קאמר בגויל ו' טפחים משום דלא נעטי למימר ו' לכל אחד וא"ת אמאי לא צטריך למיתני מדת גויל וגזית כיון דתנן הכל כמנהג המדינה כמו שנהגו כן יעשו וי"ל דאם נהגו יותר מו' בגויל לא יעשה ובכולם אלא כשיעור המפורש ומיהו אם נהגו לעשות פחות מו' יעשה דאפילו אם נהגו בהולא ודפנא יעשה כדמפרש בגמרא וא"ת ומאי בעי בגמ' הכל כמנהג המדינה לאתויי מאי ומשני לאתויי אחרא דנהגי בהולא ודפנא לימא לאתויי כמנהג כל המקומות כמו שנהגו וכראה לר"ת דדוקא בהולא ודפנא אבל פחות מכאן אפילו נהגו מנהג הדיוט הוא ומוכיח מכאן דיש מנהגים שאין לסמוך עליהם אפילו היכא דתנן הכל כמנהג המדינה:

ישרצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הכותל באמצע. מקום שנהגו לבנות גויל גזית כפיסין לבינים בונין הכל כמנהג המדינה (ה) גויל זה נותן ג' טפחים וזה נותן ג' טפחים בגזית זה נותן טפחים ומחצה וזה נותן טפחים ומחצה בכפיסין זה נותן טפחים וזה נותן טפחים בלבינים זה נותן טפח ומחצה וזה נותן טפח ומחצה, לפיכך אם נפל הכותל, המקום והאבנים של שניהם וכן בגינה מקום שנהגו לגדור מחייבין אותו אבל בבקעה מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו אלא אם רצה כונס לתוך שלו ובונה ועושה חזית מבחוץ לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים שלו, אם עשו מדעת שניהם בונין את הכותל באמצע ועושין חזית מכאן ומכאן לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם: **גמ' סברוה מאי מחיצה גודל** כדתניא מחיצת הכרם שנפרצה אומר לו גדור חזרה ונפרצה אומר לו גדור

פירוש רבינו גרשום מאור הגולה

השותפין דאית להו חצר בשותפות ונתרצו לחלוק ולעשות מחיצה: בונין את הכותל באמצע: **גמ' גודא**. כותל: כדתנן ה) מחיצת הכרם שנפרצה לזה חייב לו שדה תבואה ולזה חייב לו כרם וחייבה כותל מחיצה מפסקת בין השדה לכרם. ועכשיו נפרצה מחיצת כרמו דיש לחוש שלא יתערבו הזרעים בכרם. אומרים לו בית דין לבעל הכרם גדור.

ה) פי' בתוס' כאן ד"ה כדתניא:

הגהות הב"ח

(ה) במשנה בגויל זה נותן: (ב) תוס' ד"ה אומר וכו' דהוא המוזיק:

נוטאן/מתנה (דף ג.)
ב' לשונות לפרש
המאמרות של "לשמר מחילה"
המאמר:
I - גודא (כותל)
II - לחנות

א) [לקמן נ.] ב"ק ק. [תוספתא כלאים פ"ג]:
ב) [נ"ל כדתניא]
ג) נ"מ וא"ת:

* אולי ב"ל בדברי
בבא בתרא בדברי
הספר "כרמל מ"

א א מיי' פ"ב מהל' שכנים הל' יד סמג עשין סב עוש"ע ח"מ סי' קמז סעיף ו:

ב ב מיי' שם הלכה טו עוש"ע שם סעיף ד:

ג ג מיי' שם הלכה יח טור שם:

ד ד מיי' שם עוש"ע שם סעיף ה:

ה ה ו ז מיי' שם הלכה טו וסמג שם עוש"ע ח"מ סי' קנח סעיף ח:

ו ח מיי' שם עוש"ע שם סעיף ד:

ז ט מיי' פ"ז מהל' כלאים הל' יז סמג לאוין רפ עוש"ע י"ד סי' רלו סעיף מז:

מהגר
מקומות
בבא ראשון
מחלוקת